

Act No XLVIII of 1948 - The Chin Special Division (Extension of Laws) Act 1948.

XLIX of 1948 - Chin Special Division Act 1948

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ချင်းပိသေသတိုင်းအက်ဥပဒေ
(အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ပြန်ဆိုချက်နှင့်အတူ)

နှင့်

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ချင်းပိသေသတိုင်း (ဥပဒေများဖြန့်ခြင်း) အက်ဥပဒေ။

ရန်ကုန်မြို့၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရစာပုံနှိပ်တိုက်။

[Price,—Annas 7.]

၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ ချင်းပိသေသတိုင်း အက်ဥပဒေ။

[၁၉၄၀ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေအမှတ် ၄၉။]

၁။ ။ ဤအက်ဥပဒေကို၊ ချင်းပိသေသတိုင်း အက်ဥပဒေဟု ခေါ်ရမည်။

၂။ ။ ဤအက်ဥပဒေတွင်၊ အကြောင်းအရာနှင့် ဖြစ်စေ၊ ရှေ့နောက် စကား၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့်ဖြစ်စေ၊ ဆန့်ကျင်လျှင်—

(၁) “ အရေးပိုင် ” ဆိုသည် စကားရပ်တွင်၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ နိုင်ငံတော် သမတက၊ အရေးပိုင်၏အာဏာများပေးအပ်ထားရှိသည့်အရာရှိလည်း ပါဝင်သည်။

(၂) “ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက် ” ဆိုသည် စကားရပ်တွင်၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ နိုင်ငံတော် သမတက၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်၏အာဏာများ ပေးအပ်ထားသည့် အရာရှိ လည်း ပါဝင်သည်။

(၃) “ မြို့ပိုင် ” ဆိုသည် စကားရပ်တွင်၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ နိုင်ငံတော် သမတက၊ မြို့နယ်အရာရှိ၏အာဏာများ ပေးအပ်ထားသည့်အရာရှိလည်း ပါဝင်သည်။

(၄) “ ချင်းအမျိုးသားများ ” ဆိုသည့် စကားရပ်တွင် (က) လူရှေ့အမျိုး သားများ၊ (ခ) ကုကိအမျိုးသားများ၊ (ဂ) နဂအမျိုးသားများ၊ (ဃ) ချင်း တောင်များ၌၊ အိုးအိမ်အတည်တကျ နေထိုင်သော မြန်မာအမျိုးသားများ၊ (င) ဆက် စပ်နေသော နယ်မြေများတွင် နေထိုင်သော ချင်းအမျိုးသားများ ပါဝင်သည်။

(၅) “ သွေးသောက်စု ” ဟူသည်မှာ၊ ချင်းလူမျိုး၏အစိတ်အပိုင်း တရပ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်အစုအပေါင်းကိုဖြစ်စေ ဆိုလိုသည်။

(၆) “ ကျေးရွာ ” ဆိုသည့် စကားရပ်တွင် (က) ကျေးရွာနေ လူစု၊ (ခ) ကျေးရွာပိုင်မြေများနှင့် (ဂ) ကျေးရွာစုလည်း ပါဝင်သည်။

(၇) “ ရွာသူကြီး ” ဟူသည်မှာ၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ ခန့်ထားသည့်ရွာသူကြီး ကို ဆိုလိုသည်။

(၈) “ ကျေးရွာကောင်စီ ” ဟူသည်မှာ၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ ဖွဲ့စည်းထား သည့် ကျေးရွာကောင်စီကို ဆိုလိုသည်။

(၉) “ တိုက်နယ်ကောင်စီ ” ဟူသည်မှာ၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ ဖွဲ့စည်းထား သည့် တိုက်နယ်ကောင်စီကို ဆိုလိုသည်။

(၁၀) “ ပြည်ထောင်စု ” ဟူသည်မှာ၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာ နိုင်ငံကို ဆိုလိုသည်။

(၁၁) “ အခြေခံဥပဒေ ” ဟူသည်မှာ၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို ဆိုလိုသည်။

(၁၂) “ တိုင်းမင်းကြီး ” ဟူသည်မှာ၊ ချင်းပိသေသတိုင်း ဆိုင်ရာ တိုင်း မင်းကြီးကို ဆိုလိုသည်။

၃။ ။ ဤအက်ဥပဒေသည်၊ ချင်းပိသေသတိုင်းတွင် အာဏာ ပြန့်နှံ့သည် ဖြစ်၍၊ အခြေခံဥပဒေစကင်အာဏာဝင်သည့်နေ့ရက်တွင် အတည်ဖြစ်လျက်ရှိသော အက်ဥပဒေ များကို ပါလီမန်လွှတ်တော်မှ ချင်းပိသေသတိုင်းရှိ ချင်းအမျိုးသားများနှင့် သက်ဆိုင် စေရမည်ဟုအက်ဥပဒေတရပ်ဖြင့် သတ်မှတ်ခြင်းမရှိလျှင်၊ ဆိုခဲ့ပြီးသော အက်ဥပဒေကို သည် ချင်းအမျိုးသားများတို့နှင့်သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိ။

၄။ ။ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံအတွင်း၊ အခါကာလအားလျော်စွာ အတည်ဖြစ်လျက် ရှိသည့် တရားဥပဒေများသည်၊ နောက်တွင်ဖော်ပြထားမည့် ဖြိုင်ဆင်ချက်များနှင့်တကွ၊ ချင်းပိသေသတိုင်းတွင်နေထိုင်သော ချင်းအမျိုးသားများမှတစ်ပါး၊ အခြားသူများနှင့် သက်ဆိုင်ရမည်။

၅။ ။ (၁) အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၉၇ (၃) တွင်၊ ချင်းရေးရာ ဝန်ကြီးအား၊ အပ်နှင်းထားသည့် အာဏာများ၊ တာဝန် ဝတ်တရားများနှင့် အခွင့်အရေးများကို၊ ချင်းရေးရာကောင်စီ၏ အလို့ဆန္ဒနှင့်အညီ၊ ဝန်ကြီးက သုံးစွဲရမည်။ သို့သော် ယင်းသို့ သုံးစွဲရာ၌၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ပယ်ဖျက်ခြင်းမရှိစေရ။

(၂) ဝန်ကြီးနှင့် ချင်းရေးရာကောင်စီတို့ မှုခင်းကိစ္စကို သင့်တင့်စွာ ဆောင်ရွက် နိုင်ရန်အလို့ငှာ၊ ဝန်ကြီးသည် ကောင်စီ၏အကြံပေးချက်နှင့်အညီ၊ မှုခင်းကိစ္စဆောင်ရွက်မှု ဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေများကို ပြုလုပ်နိုင်သည်။

(၃) အထက်ပုဒ်မခွဲအရ ပြုလုပ်ထားသည့် နည်းဥပဒေများသည်၊ ဝန်ကြီးနှင့် ချင်းရေးရာကောင်စီတို့ မှုခင်းကိစ္စဆောင်ရွက်ရန်အတွက်၊ နှိုင်းယှဉ်မှု နည်းဥပဒေများဖြစ် ရမည်။

၆။ ။ (၁) အရေးပိုင်သည်၊ ကျေးရွာ၌ နေထိုင်သူများ၏ သဘောဆန္ဒကို၊ ရွေးကောက်ပွဲဖြင့် ရယူပြီးနောက်၊ ထိုကျေးရွာ၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာစုအတွက်၊ ရွာသူကြီးတဦး ခန့်ထားရမည်။

(၂) အရေးပိုင်သည် ရွေးကောက်ပွဲ၏အဆုံးအဖြတ်ကို လိုက်နာရမည်။ သို့သော် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခံရသူ တဦးတယောက်ကို အောက်ပါအကြောင်း တရပ်ရပ် ကြောင့် အရေးပိုင်က နုတ်ပယ်နိုင်သည်။

- (က) အကျင့်စာရိတ္တ ဆိုးသွမ်းခြင်း။
- (ခ) မိမိအား ရွာသူကြီးအဖြစ် ရွေးကောက် တင်မြှောက်သော ကျေးရွာ၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာစုပြင်ပ၌ နေထိုင်ခြင်း။
- (ဂ) ရွာသူကြီးရာထူးကို မထမ်းရွက်နိုင်လောက်အောင် ကိုယ်အင်္ဂါချို့တဲ့ ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် စိတ်ချို့ယွင်းခြင်း။
- (ဃ) အရွယ်မရောက်သေးခြင်း။
- (င) ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသူသည်၊ အသက် ၅၅ နှစ်ပင်ပြည့်ပြီး ဖြစ်သော်လည်း၊ ရာထူးထမ်းရွက်နိုင်လောက်အောင် သတိကောင်း၍၊ ကိုယ်လက်အင်္ဂါ သန်စွမ်းလျက် ရှိသေးသည်ဟု အရေးပိုင်က ဟုတ်သည်မှအပ၊ အသက် ၅၅ နှစ်ပြည့်ပြီး ဖြစ်ခြင်း။
- (စ) မတရား ဩဇာအာဏာ သုံးစွဲခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ ချောက်လှန့်ခြင်းဖြင့် သော်၎င်း၊ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ်
- (ဆ) ဤကိစ္စအလို့ငှာ ဝန်ကြီးက ပြဋ္ဌာန်းပြီး ဖြစ်သည်၊ သို့တည်း မဟုတ် ပြဋ္ဌာန်းသည့် အပမခံကို မတင်သွင်းနိုင်ခြင်း။

၇။ ။ (၁) ရွာသူကြီးသည် ရာထူးသက်တမ်း မကုန်ဆုံးမှီ၊ ရာထူးမှ နုတ်ပယ် ခြင်း မခံရလျှင်သော်၎င်း၊ ရာထူးမှ နုတ်ထွက်ခြင်းမပြုလျှင်သော်၎င်း၊ မိမိအားရွေးကောက် တင်မြှောက်သည့်နေ့မှစ၍၊ ငါးနှစ်တိုင်တိုင် ရာထူး၌ ထမ်းရွက်ရမည့်ပြင်၊ နောက်ထပ် ရွေးကောက်ခြင်း ခံနိုင်ခွင့်လည်းမရှိရမည်။

(၂) အရေးပိုင်သည် ရွာသူကြီးကို အောက်ပါ အကြောင်း တရပ်ရပ်ကြောင့် ရာထူးမှ နုတ်ပယ်နိုင်သည်။

(က) အကျင့်သိက္ခာ ပျက်ပြားခြင်း။

(ခ) ကိုယ်ကျင့်တရားပျက်ပြားရာရောက်သော ပြစ်မှုအတွက် ရာဇဝတ်ဒဏ် ခံရခြင်း။

(ဂ) အလုပ်မကျွမ်းကျင်ခြင်း။

(ဃ) အုပ်ချုပ်မှု မတော်မှန်ခြင်း။

(၃) ဤအက်ဥပဒေ အတည်မဖြစ်မှီ ရွာသူကြီးအဖြစ် ခန့်ထားခြင်း ခံရသူကို အရေးပိုင်က သုံးလကြိုတင်၍ နို့တစ်စာ ပေးပြီးလျှင်၊ ရာထူး ထမ်းရွက်ခြင်းမှ ရပ်စဲစေ နိုင်သည်။

(၄) အရေးပိုင်၏ အမိန့်ကို တိုင်းမင်းကြီးထံ အယူခံဝင်နိုင်သည်။

၈။ ။(၁) အရေးပိုင်သတ်မှတ်သည့်လူကြီးဦးရေပါဝင်မည့် ကျေးရွာကောင်စီ အတွက် အရေးပိုင်သီးခြားဖော်ပြသည့် ကျေးရွာတွင်ဖြစ်စေ၊ ကျေးရွာစုတွင်ဖြစ်စေ၊ နေထိုင်သူများက ရွေးကောက်တင်မြှောက် လိုက်သူများကို အရေးပိုင်က ခန့်ထား နိုင်သည်။

(၂) ကျေးရွာကောင်စီသို့ ရွေးကောက် တင်မြှောက်လိုက်သော လူကြီးများ သည်၊ ငါးနှစ်တိုင်တိုင်ရာထူး၌ ထမ်းရွက်ရမည့်ပြင် နောက်ထပ် ရွေးကောက်ခြင်း ခံနိုင်ခွင့်လည်းရရှိရမည်။

(၃) ရွေးကောက်ပွဲ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို အရေးပိုင်က လိုက်နာရမည်။ သို့သော် အရေးပိုင်သည်၊ ပုဒ်မ ၆ (၂)၊ အပိုဒ်(က)မှ(ခ)အထိတွင် ဖော်ပြထားသည့် အကြောင်းတရားကြောင့် လူကြီး တဦးဘယောက်အား ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းကို ပယ်ဖျက်နိုင်သည်။

(၄) ကျေးရွာကောင်စီသို့ လူကြီးရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်သော ကျေးရွာ၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာစု၏ရွာသူကြီးသည်၊ ရာထူးမလျောက် ထိုကောင်စီ၏ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ရမည်။

(၅) အရေးပိုင်သည် အောက်ပါပြစ်မှုတစ်ခုခုကို ကျူးလွန်သော ကျေးရွာ ကောင်စီလူကြီးကို ရာထူးမှနုတ်ပယ်နိုင်သည်။

(က) မိမိ၏အာဏာကို အလွဲသုံးစားပြုခြင်း။

(ခ) မိမိ၏တာဝန်ဝတ်တရားကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ လွန်ကဲစွာ ပေါ့လျော့ ဖြစ်ခြင်း။

(ဂ) ကိုယ်ကျင့်တရားပျက်ပြားရာရောက်သော ပြစ်မှုအတွက် အာဏာပိုင် ရာဇဝတ်ရုံးက ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းကိုခံရခြင်း။

၉။ ။(၁) တိုင်းမင်းကြီး၏ သဘောတူညီချက်ကို ကြိုတင်ရရှိ ပြီးနောက်၊ အရေးပိုင်သည် တိုက်နယ်တခုအတွင်းသို့ပါဝင်စေမည့် ကျေးရွာများ၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာစုများကို သီးခြားဖော်ပြနိုင်သည်။ တိုက်နယ်အတွက် တိုက်နယ်ကောင်စီတခု ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်။

(၂) တိုက်နယ်ကောင်စီတွင် တိုက်နယ်အတွင်းရှိကျေးရွာကောင်စီအသီးသီးက မိမိတို့လူကြီးများအနက်မှကိုယ်စားလှယ်သုံးဦးစီ ရွေးကောက်တင်မြှောက်၍၊ ထိုကိုယ်စားလှယ်များက တဖန် ရွေးကောက်တင်မြှောက် လိုက်သော လူကြီးသုံးဦး ဝါဝင်ရမည်။ ထိုလူကြီးများသည် ငါးနှစ်တိုင်တိုင်ရာထူး၌ ထမ်းရွက်ရမည့်ပြင်၊ နောက်ထပ်ရွေးကောက်ခြင်းလည်းခံနိုင်ခွင့်ရရှိရမည်။

(၃) တိုက်နယ် ကောင်စီအတွက် လူကြီးများကို ရွေးကောက် တင်မြှောက်ရန် လွှဲအပ်သော ကိုယ်စားလှယ်လူကြီးများသည်၊ တိုက်နယ်ကောင်စီ လူကြီးသုံးဦးအနက် တဦးကို ဥက္ကဋ္ဌရွေးကောက် တင်မြှောက်ရမည်။ ဥက္ကဋ္ဌ၏အာဏာများ၊ တာဝန်ဝတ်တရားများနှင့် အခွင့်အရေးများသည် ဝန်ကြီးကဏ္ဍကိစ္စအလို့ငှါ၊ နည်းဥပဒေများဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းသည့်အတိုင်းဖြစ်ရမည်။

(၄) အရေးပိုင်သည် တိုက်နယ်ကောင်စီလူကြီးတဦးတယောက်ကို ပုဒ်မ ၀ (၅) ယှဉ် ဖေါ်ပြထားသည့်အကြောင်းတရားကြောင့် ရာထူးမှနှုတ်ပယ်နိုင်သည်။

၁၀။ ။ အရေးပိုင်က ရွာသူကြီးရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းကိုဖြစ်စေ၊ ကျေးရွာကောင်စီလူကြီး ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းကိုဖြစ်စေ၊ တိုက်နယ် ကောင်စီလူကြီးရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းကိုဖြစ်စေ၊ ပယ်ဖျက်သည့် အမိန့်ကိုသော်၎င်း၊ အရေးပိုင်က ရွာသူကြီးကိုဖြစ်စေ၊ ကျေးရွာကောင်စီလူကြီးကိုဖြစ်စေ၊ တိုက်နယ် ကောင်စီလူကြီးကိုဖြစ်စေ၊ ရာထူးမှ နှုတ်ပယ်သည့်အမိန့်ကိုသော်၎င်း၊ ချမှတ်သည့်နေ့ရက်မှ ခြောက်လအတွင်း တိုင်းမင်းကြီးထံ အနစ်နာခံရသူက အယူခံဝင်နိုင်သည်။

၁၁။ ။ (၁) ရွာသူကြီးတိုင်းသည်၊ မိမိပိုင် နယ်နိမိတ်များ အတွင်း မိမိ၏ လက်အောက်ခံအဖြစ် ကျေညာထားသည့် သွေးသောက်စု၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာ၊ သို့တည်းမဟုတ် နှစ်ရပ်လုံးကို ရပ်ရွာ၏ထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့်အညီ စီမံအုပ်ချုပ်ရမည်။

(၂) ရွာသူကြီးသည် မိမိစီမံအုပ်ချုပ်ရသည့် ရွာသူရွာသားများထံမှ အစိုးရသို့ ပေးဆောင်ရန်ရှိသည့်အခွန်တော်နှင့် အခြားငွေများကိုကောက်ခံရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် ကောက်ခံစေရမည်။

(၃) ကျေးရွာသူကြီး၌ မိမိ၏ လက်အောက်ခံဖြစ်သူ တဦးတယောက်သည် ဝါရန်းမပါဘဲဘမ်းဆီးပိုင်သည့်ဝတ်မှုကို ကျူးလွန်သည်ဟု ယုံကြည်ရန်အကြောင်းရှိလျှင်၊ ထိုသူကို မိမိပိုင်နယ်နိမိတ်အတွင်း ဘမ်းဆီးရန်အခွင့်ရှိသည်။

(၄) ရွာသူကြီးသည်၊ မိမိစီမံအုပ်ချုပ်ရသည့် ကျေးရွာနယ်မြေအတွင်း ပြင်ပဝပ် ပိပြားရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရမည်။ အရေးပိုင်ဖြစ်စေ၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက် ဖြစ်စေ၊ မြို့ပိုင်ဖြစ်စေ ညွှန်ကြားသည့် တရားဝင် အမိန့်များကို ရွာသူကြီးက လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။ ထို့ပြင် အရေးပိုင်ကဖြစ်စေ၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်ကဖြစ်စေ၊ မြို့ပိုင်ကဖြစ်စေ၊ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အလုပ်သမား တောင်းဆိုသည့်အခါ၊ ရွာသူကြီးသည် အရေးပိုင် သတ်မှတ်သည့် နှုန်းများအတိုင်း အတိုးအခရလျှင်၊ တောင်းဆိုသည့် စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အလုပ်သမားများကိုပေးရမည်။

သို့သော် သက်ဆိုင်ရာတိုက်နယ်ကောင်စီ၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာကောင်စီနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်၍ ထိုအဖွဲ့ဝင် လူကြီးများ၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ပြည်သူ့ကိစ္စများ အတွက် တောင်းဆိုသည့် စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အလုပ်သမားမှတစ်ပါး အခြား မည်သည့် စားနပ်ရိက္ခာ အလုပ်သမားများကိုမျှမတောင်းဆိုရ။ ထို့ပြင် ၎င်းစားနပ်ရိက္ခာနှင့်အလုပ် သမားကို အခြားနည်းမရနိုင်သည့်အဆုံးမှသာ တောင်းဆိုရမည်။

၁၂။ ။(၁) ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေအရ တရားရုံး၏ ခွင့်ပြုချက်ရသည်ဖြစ်စေ၊ မရသည်ဖြစ်စေ၊ သဘောတူပြေငြိမ်းနိုင်သော ပြစ်မှုတခုခုကိုသော်၎င်း၊ တရားလိုနှင့်တရားခံတို့သည် ကျေးရွာကောင်စီကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်လျှင် နယ်မြေအတွင်းပေါ်ဝင်သော ကျေးရွာတွင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာစုတွင်နေထိုင်သော ချင်းအမျိုးသားများဖြစ်လျှင်၊ ချင်းဝိသေသတိုင်းဆိုင်ရာ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေအရ လျှော်ကြေးပေး၍၊ ပြေငြိမ်းနိုင်သည့်ပြစ်မှုတခုခုကိုသော်၎င်း၊ ကျေးရွာကောင်စီသည် စုံစမ်းစစ်ဆေးနိုင်သည်ပြင်၊ ထိုကဲ့သို့သော ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ကို ပြစ်မှုထင်ရှားလျှင်၊ ငွေဒဏ်သော်၎င်း၊ ပစ္စည်းလျော်ဒဏ်သော်၎င်း စီရင်နိုင်သည်။

(၂) တရားစီရင်ရာ၌ အဆုံးအဖြတ်သည် အရေးပါသော အချက်များတွင် တရားတိမ်းစောင်းခြင်းမရှိလျှင်၊ ကျေးရွာကောင်စီ၏ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းကိုသော်၎င်း၊ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခြင်းကိုသော်၎င်း၊ စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာသုံးစွဲရာ၌ နည်းလမ်းမကျသည့်အတွက်မခိုင်လုံဟု ငြင်းဆိုပိုင်ခွင့်မရှိရ။ သို့တည်းမဟုတ် ပယ်ဖျက်ခြင်းမရှိစေရ။

(၃) ဤအချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ကျေးရွာကောင်စီ၏ စီရင်ချက်ကြောင့် နစ်နာခံရသူတို့တယောက်သည်၊ ဆိုင်ရာတိုက်နယ်ကောင်စီသို့ဖြစ်စေ၊ ဆိုင်ရာမြို့နယ်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးသို့ဖြစ်စေ၊ အမှုကိုဖြန်လည်စစ်ဆေးရန် လျှောက်ထားနိုင်သည်။ တိုက်နယ်ကောင်စီ၏စီရင်ချက်ကို နယ်ပိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးက ပယ်ဖျက်၍ အမှုကို ပြန်လည်စစ်ဆေးနိုင်သည်။

၁၃။ ။(၁) ကျေးရွာကောင်စီသည် မိမိတို့အား ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်သည့် နယ်မြေအတွင်းနေထိုင်သူ အချင်းချင်းစွဲဆိုသည့် မည်သည့်တရားမမှုကိုမဆို အချင်းများသည် ပစ္စည်းတန်ဖိုးသည် ငွေနှစ်ထောင်ထက်မပိုလျှင်၊ စစ်ဆေး၍ ရပ်ရွာထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့်အညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။

(၂) တရားမမှုများကိုစီရင်ဆုံးဖြတ်ရာ၌ ကျေးရွာကောင်စီသည် အမှုသည်များအား၊ ချေပလျှောက်ထားနိုင်ခွင့်ပေးရမည်ပြင်၊ အမှုကိုစီရင်ဆုံးဖြတ်ရာ၌ လိုအပ်သည့် မိမိတို့ ကိုးကားသောသက်သေခံချက်များကို တင်ပြနိုင်ခွင့်လည်းပေးရမည်။

(၃) ကျေးရွာကောင်စီ၏စီရင်ချက်ကို စာဖြင့်ရေးသားရမည်။ ထိုစီရင်ချက်တွင် မည်သည့် အကြောင်းများကြောင့် ယင်းသို့စီရင်ဆုံးဖြတ်ရသည်ကို အတိအကျဖော်ပြရမည်။ ထိုစီရင်ချက်ကို မကြေနပ်သူအမှုသည်က ဆိုင်ရာတိုက်နယ် ကောင်စီသို့ဖြစ်စေ၊ ဆိုင်ရာမြို့နယ်တရားမ တရားသူကြီးထံဖြစ်စေ၊ ပြန်လည်စီရင်ရန် လျှောက်ထား၍၊ မြို့နယ်တရားမ တရားသူကြီးသည် ဤသို့လျှောက်ထားရာတွင် မူလအမှုကိုစစ်ဆေးဘိသကဲ့သို့ အရေးယူ၍ ရပ်ရွာထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့်အညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရမည်။

၁၄။ ။တိုက်နယ်ကောင်စီရှိလျှင် ပုဒ်မ ၁၃၊ ပုဒ်မခွဲ (၂) နှင့် ပုဒ်မခွဲ (၃) ၏ပဌမပိုင်းတွင် ဖော်ပြထားသည့် ကန့်သတ်ချက်များနှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ၊ ထိုတိုက်နယ်ကောင်စီသည်၊ တိုက်နယ်အတွင်းနေထိုင်သူအချင်းချင်းစွဲဆိုသော တရားမမှုကိုအချင်းဖြစ်သည့် ပစ္စည်းတန်ဖိုးသည် ငွေပေါင်းငါးထောင်ထက် မပိုလျှင်၊ စစ်ဆေး၍ ရပ်ရွာထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့်အညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။

၁၅။ ။တိုက်နယ်ကောင်စီ၏စီရင်ချက်ကို ဆိုင်ရာနယ်ပိုင်တရားမ တရားသူကြီးက ပြင်ဆင်နိုင်သည်။ ထိုတရားသူကြီးသည် တိုက်နယ်ကောင်စီ စီရင်ပြီးအမှုကို မူလအမှုစစ်ဘိသကဲ့သို့ အရေးယူ၍၊ ရပ်ရွာထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့်အညီ စီရင်ဆုံးဖြတ်ရမည်။

၁၆။ ။(၁) ရာဇဝတ်မှု၊ တရားမမှု၊ အခွန်ထောင်နှင့် အရပ်ရပ်ဆိုင်ရာကိစ္စများ အတွက် ချင်းပိသေသတိုင်းကို ကျေညာသတ်မှတ်ထားသည့်စက်ရှင်နယ်များ၊ စီရင်စုနယ် များ၊ နယ်ပိုင်နယ်များနှင့်မြို့နယ်များ စသည်ဖြင့် ခွဲခြားထားရမည်။ အရေးပိုင်အသီးသီး သည် ဆိုင်ရာစီရင်စုနယ်၏ စီရင်စုရာဇဝတ်တရားသူကြီးဖြစ်ရမည်။

(၂) စက်ရှင်တရားသူကြီး၌ ရာဇဝတ်မှုတရားရပ်ကို စစ်ဆေးရန်အတွက်၊ မိမိထံ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦးဦးက တရားခံကိုတင်ပြခြင်းမရှိသော်လည်း၊ မူလစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာရှိသောရုံးအဖြစ်ဖြင့် မည်သည့်ပြစ်မှုကိုမဆို အရေးယူပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ယင်းသို့ အရေး ယူသည့်အခါဝါရန်းအမှုများကိုရာဇဝတ်တရားသူကြီးများစစ်ဆေးရာ၌ လိုက်နာ ရန် ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးကိုဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် နည်းလမ်းကို၊ စက်ရှင်တရား သူကြီးသည်လိုက်နာရမည်။

၁၇။ ။တရားမကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေပါ ကိစ္စများအလို့ငှါ၊ တိုင်းမင်းကြီးသည် စက်ရှင်တရားသူကြီးမရှိသော စက်ရှင်နယ်တွင်၊ စက်ရှင်တရားသူကြီး၏အာဏာများကို သုံးစွဲရမည်။

၁၈။ ။နိုင်ငံတော်သမတသည်၊ မြန်မာနိုင်ငံ အမိန့်ပြန်တမ်းတွင် အမိန့်ကျေညာ ထုတ်ပြန်၍၊ မည်သည့် နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်ကိုမဆို ဤအက်ဥပဒေအရ အရေးပိုင်၏ အာဏာအားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အာဏာတခုခုကိုဖြစ်စေ၊ အပ်နှင်း၍ ၎င်းစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ပြန်နံ့သည့်နယ်မြေကို နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ပေးနိုင်သည်။

၁၉။ ။(၁) နိုင်ငံတော်သမတသည် ချင်းပိသေသ တိုင်းအတွင်း စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာကိုသုံးစွဲလျက်ရှိသောအရေးပိုင်၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်နှင့်မြို့ပိုင်အား၊ ချင်းအမျိုး သားတဦးတယောက် ပါဝင်သောအမှုသည်များ၏ တရားမမှုတခုခုကိုဖြစ်စေ၊ တရားမ ကြောင်းအရေးယူသည့် အခြားမှုခင်းကိစ္စတရားရပ်ကိုဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံတော်သမတက မြန်မာ နိုင်ငံ အမိန့်ပြန်တမ်းတွင် အမိန့်ကျေညာ ထုတ်ပြန်၍၊ ပြဋ္ဌာန်းသည့် နည်းလမ်းအတိုင်း စစ်ဆေးရန်အာဏာအပ်နှင်းနိုင်သည်။

(၂) ဆိုခဲ့သည့်တရားမမှုကို၊ သို့တည်းမဟုတ် မှုခင်းကိစ္စကိုစစ်ဆေးရာ၌ အဆိုပါ အရာရှိသည်၊ ချင်းအမျိုးသားတဦးတယောက်မျှ တရားဘက်အဖြစ်မပါမဝင်သောတရားမ မှုတွင်ဖြစ်စေ၊ အခြားမှုခင်းကိစ္စတွင်ဖြစ်စေ၊ မိမိသုံးစွဲနိုင်သည့် အာဏာအားလုံးကိုသော် ၎င်း၊ အာဏာတရပ်ရပ်ကိုသော်၎င်း သုံးစွဲနိုင်သည်။

(၃) တရားမမှု တခုခုကိုဖြစ်စေ၊ အခြားမှုခင်းကိစ္စ တခုခုကိုဖြစ်စေ၊ စီရင်ဆုံးဖြတ် ရာ၌၊ ထိုအရာရှိသည် ရပ်ရွာထုံးတမ်း စဉ်လာကို၎င်း၊ မျှတမှု၊ တော်မှန်ရေး စသော လောကပါလတရားတို့ကို၎င်း၊ ထောက်ထားရမည်။

သို့သော်ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်း၊ ကွာရှင်းခြင်းနှင့် အမွေဆက်ခံခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း သည့်အမှုများတွင်၊ ရပ်ရွာထုံးတမ်းစဉ်လာကိုလိုက်နာ၍စီရင်ဆုံးဖြတ်ရမည်။

၂၀။ ။ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ကိုဥပဒေနှင့် တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေရှိ သက်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်မဆန့်ကျင်စေဘဲ၊ ကျေးရွာကောင်စီ၌သော်၎င်း၊ ဘိုက်နယ်ကောင်စီ ၌သော်၎င်း၊ မြို့ပိုင်စံ၌သော်၎င်း၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်ထံ၌သော်၎င်း၊ မပြီးမပြတ်ရှိနေ သေးသော ရာဇဝတ်မှုတရားရပ်ကို၊ သို့တည်းမဟုတ်တရားမမှုတရားရပ်ကို အရေးပိုင်က

ဖြစ်စေ၊ စက်ရှင်တရားသူကြီးကဖြစ်စေ ပြန်လည်နုတ်သိမ်းပြီးလျှင်၊ မိမိကိုယ်တိုင်စစ်ဆေးနိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် မိမိ၏လက်အောက်ခံအခြားရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦးဦးထံသို့ဖြစ်စေ၊ အခြားတရားမတရားသူကြီးတဦးဦးထံသို့ဖြစ်စေ၊ အခြားကျေးရွာ၊ သို့တည်းမဟုတ် တိုက်နယ်ကောင်စီတခုခုသို့ဖြစ်စေ၊ ထိုအမှုကိုစစ်ဆေးရန်လွှဲအမိန့်နိုင်သည်။

၂၁။ ။ (၀) တိုင်းမင်းကြီး၏ စီမံညွှန်ကြားချက်ကို ထောက်ထား၍၊ ဆိုင်ရာအရေးပိုင်သည် စုံစမ်း စစ်ဆေးပြီးနောက်၊ အောက်ပါ ပြစ်မှုတရပ်ရပ်ကို လူတဦးတယောက်ကဖြစ်စေ၊ လူအများကဖြစ်စေ၊ ကျူးလွန်သည်ဟု မိမိယူဆလျှင်၊ ထိုသူတဦးတယောက်ပေါ်တွင်ဖြစ်စေ၊ ထိုလူများပေါ်တွင်ဖြစ်စေ ငွေဒဏ်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပစ္စည်းလျော်ဒဏ် စီရင်နိုင်သည်။

- (က) ခိုးမှု၊ သို့တည်းမဟုတ် လုယက်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် ထားပြတိုက်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် လုယက်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုန်ကန်မှု ကျူးလွန်သူတဦးတယောက်နှင့်ဖြစ်စေ၊ ထိုပြစ်မှု တခုခုနှင့်စွပ်စွဲ ခံရသူနှင့်ဖြစ်စေ၊ ပူးပေါင်းကြံစည်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုသူကိုလက်ခံထားခြင်း။
- (ခ) ရာဇဝတ်မှုတခုခုတွင် သက်သေခံအချက်အလက်များကို ဖုံးကွယ်ထားရှိခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ဖုံးကွယ်ရာ၌ဘက်စပ်ပါဝင်ခြင်း။
- (ဂ) မိမိလက်တွင်းရှိ ခိုးရာမပါပစ္စည်းကို သက်ဆိုင်ရာသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ်ပေါ့လျော့ခြင်း။
- (ဃ) အစိုးရကို ရန်မူသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ဆန့်ကျင်သည့်အပြုအမူတခုခုကိုပြုလုပ်ခြင်း။
- (င) အရေးပိုင်၏၊ သို့တည်းမဟုတ် နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်၏၊ သို့တည်းမဟုတ် မြို့ပိုင်၏တရားဝင်သော အမိန့်များကို နာခံရန်ငြင်းဆန်ခြင်း။
- (စ) ကုန်သည်များ၊ အခြားခရီးသည်များကို ကိုက်ခိုက်ရာတွင်ပါဝင်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အားပေးကူညီခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် တရားဥပဒေနှင့်မညီသော အကောက်များ ကောက်ယူခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ကောက်ယူရန်ကြံစည်အားထုတ်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ်
- (ဆ) အခြား သွေးသောက်စုနှင့်ဖြစ်စေ၊ အခြား ကျေးရွာနှင့် ဖြစ်စေ တိုက်ခိုက်ခြင်း။

(၂) အရေးပိုင်သည်၊ ဤပုဒ်မအရ တပ်ရိုက်သော ဒဏ်အားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ အချို့ဒဏ်ကိုဖြစ်စေ၊ ထိုဒဏ်တပ်ရိုက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် အပြုအမူကြောင့် တိုက်ရိုက်သော်၎င်း၊ သွယ်ဝိုက်၍သော်၎င်း ပျက်စီးနစ်နာသူ၊ သို့တည်းမဟုတ် ဒဏ်ရာရရှိသူတဦးတယောက်အား လျော်ကြေးအဖြစ်မေးရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

၂၂။ ။ ဤအက်ဥပဒေအရ မိမိရရှိသည့်အာဏာကို အလွဲသုံးစား ပြုသည့်၊ သို့တည်းမဟုတ် အရေးပိုင်၏တရားဝင်သော အမိန့်ကိုလိုက်နာရန် ပျက်ကွက်သည့် ရွာသူကြီးတိုင်းသည်၊ အရေးပိုင်၏အမိန့်ဖြင့် ဆယ်ငါးကျပ်ထက်မပိုသော ငွေဒဏ် တပ်ရိုက်ခြင်းကိုဖြစ်စေ၊ ရှုတ်ချခြင်းကိုဖြစ်စေ၊ ရာထူးမှခေတ္တချထားခြင်းကိုဖြစ်စေ၊ ရာထူးမှနှုတ်ပယ်ခြင်းကိုဖြစ်စေ ခံရမည်။

၂၃။ ။အရေးပိုင်၏ သဘောတူညီချက်မရဘဲ၊ မည်သည့် ကျေးရွာသစ်ကိုမျှ မတည်ထောင်ရ။ အရေးပိုင်သည်အကျိုးအကြောင်းဖော်ပြရေးသား၍၊ ကျေးရွာသစ်တည် ထောင်ခြင်းကိုတားမြစ်နိုင်သည်။

၂၄။ ။စစ်မှုရေးရာနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းများကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့ အကျိုးနှင့် ပတ်သက်သည့် အကြောင်းများကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်ပတ်သက် သည့်အကြောင်းများကြောင့်ဖြစ်စေ၊ကျေးရွာတစ်ခုခုကို၊ အခြားနေရာတစ်ခုခုသို့ရွှေ့ပြောင်း သင့်သည်ဟုအရေးပိုင်ကထင်မြင်လျှင်၊ အရေးပိုင်သည်ကျေးရွာကို ရွှေ့ပြောင်းရန်စာဖြင့် အမိန့်ပေးနိုင်သည်။ ထို့ပြင် အရေးပိုင်သည် ယင်းသို့ကျေးရွာ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းကြောင့် ဆုံးရှုံးနစ်နာသော ရွာသူရွာသားများအား၊ တရားမျှတသည်ဟုထင်မြင်သဘောရှိသော လျော်ကြေးကို ချင်းရေးရာဝန်ကြီး၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့်ပေးနိုင်သည်။

၂၅။ ။ချင်းအမျိုးသား တဦးတယောက်တွင် ကြေးအကြောင်း ပေါ်သည့်ကိစ္စ ဖြစ်ထွန်းလာသည်ဟု သိရှိလျှင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ယုံကြည်ရလျှင်သော်၎င်း၊ ထိုသူသည် သတ်ဖြတ်မှု၊ ထားပြတိုက်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် လုယက်မှုဖြစ်စေမည့် လက္ခဏာရှိသော အမှုကိုလှုံ့ဆော်လျှင်သော်၎င်း၊ အရေးပိုင်သည် ချင်းပိသေသတိုင်းအတွင်း၊မိမိသတ် မှတ်သည်နေရာတွင်ထိုသူအား၊ နေထိုင်ရမည်ဟုဆင့်ဆိုနိုင်သည်။

၂၆။ ။ချင်းပိသေသတိုင်းတွင် (ပြည်သူ့ ဝန်ထမ်း မဟုတ်သော) သူတဦး တယောက်နေထိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ထိုတိုင်း၏ငြိမ်းချမ်းရေးကိုသော်၎င်း၊ ကောင်းမွန်စွာစီရင် အုပ်ချုပ်ခြင်းကိုသော်၎င်း၊ အန္တရာယ်ဖြစ်ဘွယ်ရာ ရှိသည်ဟု အရေးပိုင်က ယူဆသော အခါ၊ ထိုသူအား ချင်းအမျိုးသားမဟုတ်လျှင်၊ ချင်းပိသေသတိုင်းမှ၊ မိမိခွင့်ပြုထားသည့် အချိန်အတွင်း၊ ထွက်ခွာသွားရန် အကြောင်းပြချက်များကိုရေးမှတ်၍ နှင်ထုတ်သည့်အမိန့် ပေးနိုင်သည်။ အကယ်၍ ချင်းအမျိုးသားဖြစ်လျှင်၊ ချင်းပိသေသတိုင်းအတွင်း၊ မိမိသတ် မှတ်သည့်အရပ်ဒေသတွင်၊ နေထိုင်ရန်အမိန့်ပေးနိုင်သည်။

၂၇။ ။မည်သူဆို ပုဒ်မ ၂၃ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ကျူးလွန်သည်ဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ ၂၄ အရ ပေးသည့်အမိန့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၂၆ အရ ပေးသည့်အမိန့်ကို မလိုက်နာလျှင်ဖြစ်စေ၊ ထိုသူကို ရာဇဝတ် တရားသူကြီးတဦးက ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်သည့် အခါ၊ တနှစ်ထက်မများသော ထောင်ဒဏ်သော်၎င်း၊ တထောင်ထက်မများသော ငွေဒဏ် သော်၎င်း၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးသော်၎င်း စီရင်နိုင်သည်။

၂၈။ ။(သေဒဏ်ထိုက်သင့်သည့် လူသတ်မှု မြောက်သည်ဖြစ်စေ၊ မမြောက် သည်ဖြစ်စေ) ရာဇဝတ် ပြစ်ဒဏ်မကင်းသည့်၊ လူအသက်သေစေမှု၊ သို့တည်း မဟုတ် အပြင်းအထန်နှာကျင်စေမှု၊သို့တည်းမဟုတ် ထားပြတိုက်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် လုယက်မှု ကျူးလွန်ခြင်းကို ပိတ်ပင်တားဆီးရန်အလို့ငှာ၊ လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်သဘောရှိလျှင်၊ အရေးပိုင်သည် မည်သူ့ကိုမဆို သုံးနှစ်ထက်မပိုသော မိမိသတ်မှတ်သည့် ကာလအပိုင်း အခြားအတွင်း ကောင်းမွန်စွာနေထိုင်ရန်ခံဝန်ချုပ်ပြုလုပ်ရမည်ဟုအမိန့်ပေးနိုင်သည်။

၂၉။ ။သွေးသောက်စုဝင် အချင်းချင်းသော်၎င်း၊ အိမ်ထောင်သားစုအချင်းချင်း သော်၎င်း သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အကြမ်းဘက်ခြင်း ဖြစ်စေမည့်လက္ခဏာရှိ သောရန်ငြိုး၊ သို့တည်းမဟုတ် ခိုက်ရန် ဖြစ်မည့် အခြားအကြောင်း ရှိလျှင်သော်၎င်း၊ ဆိုက်သည့်ရန်ငြိုး၊ သို့တည်းမဟုတ် ခိုက်ရန်ဖြစ်ရန် အခြားအကြောင်းရှိလိမ့်မည်ဟုအရေး ပိုင်က ထင်မြင်သဘော ရှိလျှင်သော်၎င်း၊ အရေးပိုင်သည် သွေးသောက်စုများတွင်၊

သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာများတွင် ပါဝင်သူအားလုံး၊ သို့တည်းမဟုတ် တဦးတယောက် ကိုဖြစ်စေ၊ ထိုသွေးသောက်စုအားလုံး၊ သို့တည်းမဟုတ် တဦးဦးကိုဖြစ်စေ၊ ထိုကျေးရွာ အားလုံး၊ သို့တည်းမဟုတ် တခုခုကိုဖြစ်စေ၊ ထိုအိမ်ထောင်သားစုအားလုံး၊ သို့တည်း မဟုတ် တခုခုကိုဖြစ်စေ၊ မိမိသတ်မှတ်သည့် သုံးနှစ်ထက်မပိုသော ကာလအပိုင်းအခြား အတွင်း ကောင်းမွန်စွာနေထိုင်ရန် အာမခံသူများနှင့်ဖြစ်စေ၊ အာမခံသူများမပါဘဲဖြစ်စေ၊ ခံဝန်ချုပ်ပြုလုပ်ရမည်ဟု အမိန့်ပေးနိုင်သည်။

၃၀။ ။ပုဒ်မ ၁၀ ပါ စည်းတမ်းအရ၊ အခွင့်အာဏာအပ်နှင်းခံရသည့် နယ်ပိုင် ဝန်ထောက်သည်၊ ပုဒ်မ ၂၀ နှင့် ၂၉ အရ အမိန့်ချမှတ်လျှင်၊ အရေးပိုင်ထံ မိမိ၏ ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ချက်ခြင်းအစီရင်ခံစာတင်သွင်းရမည်။

၃၁။ ။(၁) ပုဒ်မ ၂၀ အရ ကောင်းမွန်စွာနေထိုင်ရန် ခံဝန်ချုပ်ပြုလုပ်ထား သူက လူကိုဖြစ်စေ၊ ပစ္စည်းကိုဖြစ်စေ ထိပါးသည့်ပြစ်မှုတခုခုကို ကျူးလွန်ခြင်းသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျူးလွန်ရန်ကြံစည်အားထုတ်ခြင်းသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် အားပေး ကူညီခြင်းသည်၊ ထိုခံဝန်ချုပ်ကို ဖောက်ဖျက်ရာရောက်သည်ဟုမှတ်ယူရမည်။

(၂) ပုဒ်မ ၂၉ အရ ပြုလုပ်သည့်ခံဝန်ချုပ် အတည်ဖြစ်နေစဉ် သက်ဆိုင်ရာ သွေးသောက်စုတွင်ဖြစ်စေ၊ ကျေးရွာတွင်ဖြစ်စေ၊ အိမ်ထောင်သားစုတွင်ဖြစ်စေ၊ ပါဝင် သူတဦးတယောက်ကို အခြားသွေးသောက်စုတွင်ဖြစ်စေ၊ အခြားကျေးရွာတွင်ဖြစ်စေ၊ အခြားအိမ်ထောင်သားစုဖြစ်စေ ပါဝင်သူတဦးတယောက်က၊ သို့တည်းမဟုတ် ပါဝင် သူများက သတ်ဖြတ်လျှင်သော်၎င်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်းကို အားပေးကူညီလျှင်သော်၎င်း၊ အရေးပိုင်သည် ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့် သွေးသောက်စု၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာ၊ သို့ တည်းမဟုတ် အိမ်ထောင်သားစုနှင့် (အာမခံသူများရှိလျှင်) အာမခံသူများ၏အာမခံ ကို ရုပ်သိမ်း၍ အာမခံ၏တန်ဖိုးငွေကို သိမ်းယူစေရန် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

၃၂။ ။ပုဒ်မ ၂၀ အရ ဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မ ၂၉ အရဖြစ်စေ၊ ကောင်းမွန်စွာနေထိုင် နိုင်ရန် ခံဝန်ချုပ် ပြုလုပ်ရမည့် အမိန့်ချမှတ်ခြင်းခံရသူ တဦးကယောက်သည်၊ အာမခံ ပေးရမည့် ကာလအပိုင်းအခြားစသည့်နေ့တွင်ဖြစ်စေ၊ ၎င်းနေ့မတိုင်မီဖြစ်စေ၊ လိုအပ်သည့် အာမခံကိုမတင်သွင်းလျှင် ထိုသူကိုအကျဉ်းထားရမည်။ အကယ်၍ထိုသူသည် အကျဉ်းခံ နေရသူဖြစ်လျှင်၊ ထိုသူကို ဆိုခဲ့သည့် ကာလအပိုင်းအခြားစေ့ကုန်သည်အထိ ချုပ်နှောင် ထားရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် အာမခံတောင်းသည့်အမိန့်ကို ချမှတ်သည့်အရာရှိထံဖြစ် စေ၊ ထိုသူကိုချုပ်နှောင်ထားသည့် အကျဉ်းထောင် ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်သူအရာရှိထံဖြစ်စေ၊ အာမခံပေးသွင်းသည့်အချိန်ထိ ချုပ်နှောင်ထားရမည်။ ယင်းသို့ အာမခံပေးသွင်းလျှင်၊ ထိုသူကိုချက်ခြင်းလွတ်ဝစ်ရမည်။ ပုဒ်မ ၂၀၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၂၉ အရ အာမခံကို ပေးရန် ပျက်ကွက်မှုအတွက် ထောင်ဒဏ်သည်၊ အာမခံတောင်းသည် အရာရှိက အမှု အသီးသီးတွင် အမိန့် ချမှတ်သည် အတိုင်း၊ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ်သော်၎င်း၊ အလုပ်မဲ့ထောင်ဒဏ်သော်၎င်း ဖြစ်နိုင်သည်။

၃၃။ ။ပုဒ်မ ၂၀၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၂၉ အရ ကောင်းမွန်စွာနေထိုင်ရန် အတွက် အာမခံကို ပေးရန်ပျက်ကွက်သောကြောင့် အကျဉ်းခံရသူသည်၊ သုံးနှစ်မျှအကျဉ်း ခံပြီးသောအခါ၊ ထိုသူကို အကျဉ်းမှလွတ်ရမည်။ ထို့ပြင် ဤအက်ဂပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက် များနှင့်အညီ အမိန့်အသစ်တရပ်မချမှတ်လျှင်၊ ထိုသူထံမှ နောက်ထပ်အာမခံမတောင်းရ။

၃၄။ ။(၁) အရေးပိုင်သည်။ သွေးသောက်စုဝင် တဦးဦးဖြစ်စေ၊ ကျေးရွာ တခုခုဖြစ်စေ၊ လက်ရှိထားနိုင်သည့်သေနတ်အရေအတွက်၊ ခဲယမ်းမီးကျောက် အခြင်အ တွယ်နှင့် ခဲယမ်းမီးကျောက်အမျိုးအစားကို သတ်မှတ်နိုင်သည့်ဖြစ်၊ တစုတပေါင်းတည်း အနေဖြင့် ထိုသွေးသောက်စုသို့၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုကျေးရွာသို့ဖြစ်စေ၊ တဦးစီအနေဖြင့် ထိုသွေးသောက်စုဝင် တဦးတယောက်သို့၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုကျေးရွာတွင် နေထိုင်သူ တဦးတယောက်သို့ဖြစ်စေ၊ လိုင်စင်များထုတ်ပေး၍၊ ထိုလိုင်စင်များတွင် သီးခြားဖော်ပြ ထားသည့်သေနတ်များနှင့် ခဲယမ်းမီးကျောက်များကို လက်ရှိထားနိုင်ခွင့်ပေးနိုင်သည်။

(၂) လိုင်စင်များ ထုတ်ပေးပြီးဖြစ်သည့် သေနတ်အားလုံးကို မှတ်ပုံစာရင်း တင်သွင်းထားရမည်။ ထို့ပြင်ပြောင်းဝယ်ယမ်းထိုးသော သေနတ်များကို တံဆိပ်ခွဲကောက် ခံရမည်။

(၃) သေနတ်ပြောင်းများမပြုလုပ်ရ။ သို့သော် သေနတ်မောင်းများကို အရေးပိုင် ထုတ်ပေးသည့်လိုင်စင်နှင့်အညီ ပြုလုပ်နိုင်သည်။

(၄) လိုင်စင်မရှိသူတဦးတယောက်သည်သော်လည်းကောင်း၊ လိုင်စင်ရှိသည့်သွေးသောက် စုတွင်၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျေးရွာတွင် မပါဝင်သူ တဦးတယောက်သည် သော်လည်းကောင်း၊ သေနတ်များ၊ သို့တည်းမဟုတ်ခဲယမ်းမီးကျောက်များ လက်ရှိထားလျှင်ဖြစ်စေ၊ သေနတ် များ၊ သို့တည်းမဟုတ် ခဲယမ်း မီးကျောက်များကို ချင်းဝိသေသ တိုင်းမှ ပြင်ပသို့ ထုတ်ဆောင်လျှင်ဖြစ်စေ၊ သို့တည်းမဟုတ် ချင်းဝိသေသတိုင်းအတွင်းသို့ သွင်းယူခြင်းကို ဖြစ်စေ၊ သေနတ်ပြောင်းများ ပြုလုပ်လျှင်ဖြစ်စေ၊ လိုင်စင်မရှိဘဲ သေနတ်ဟောင်းများ ပြုလုပ်လျှင်ဖြစ်စေ၊ ထိုသူကို ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦးက ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်သည့် အခါ၊ ခုနစ် နှစ်ထက် မများသော ထောင်ဒဏ်သော်လည်းကောင်း၊ ငွေဒဏ်သော်လည်းကောင်း၊ ဒဏ်နှစ်ရပ် လုံးသော်လည်းကောင်း စီရင်နိုင်သည်။

(၅) နယ်မြေတစု၏ ငြိမ်းချမ်းမှုကို ထိခိုက်ခြင်းမှကာကွယ်ရန် ထိုမြေအတွင်း ထားများ၊ လှံများ၊ လေးနှင့်မြားများ ကိုင်ဆောင်ခြင်းကိုဖြစ်စေ၊ ထိုလက်နက်အမျိုး အစားတခုခု ကိုင်ဆောင်ခြင်းကိုဖြစ်စေ၊ တားမြစ်ရန်လိုအပ်သည်ဟု အရေးပိုင်ကထင်မြင် သဘောရှိလျှင်၊ အရေးပိုင်သည်အမိန့်စာတွင် ထိုနယ်မြေကိုပိုင်ခြားဖော်ပြ၍၊ ထိုနယ်မြေ အတွင်း သွေးသောက်စုဝင်တဦးဦးတွင်ဖြစ်စေ၊ ကျေးရွာတခုခုတွင် ဝါဝင်သူအားလုံး၊ သို့တည်းမဟုတ် တဦးတယောက်ဖြစ်စေ အဆိုပါလက်နက်များကို၊ သို့တည်းမဟုတ် အခြားလက်နက်တမျိုးမျိုးကို ကိုင်ဆောင်ခြင်းမပြုရန် ထိုအမိန့်စာဖြင့်တားမြစ်နိုင်သည်။ ထိုအမိန့်စာတွင်၊ ဤသို့ တားမြစ်ခြင်း အတည်ဖြစ်နေမည့် ကာလ အပိုင်း အခြားကို ဖော်ပြရမည်။

(၆) ပုမိမခွဲ (၅) အရ တားမြစ်သည့် အမိန့်ကိုမနာခံသူကို ရာဇဝတ်တရား သူကြီးတဦးက ပြစ်မှု ထင်ရှားစီရင်သည့်အခါ ခြောက်လထိ ထောင်ဒဏ်သော်လည်းကောင်း၊ ငွေဒဏ်သော်လည်းကောင်း၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးသော်လည်းကောင်း စီရင်နိုင်သည်။

၃၅။ ။အရေးပိုင်က စာဖြင့်ခွင့်ပြုသည့်အခါမှတစ်ပါး၊ မည်သည့်ချင်းအမျိုးသားကို မျှ သစ်တောအက်ဥပဒေအရဖြစ်စေ၊ ထိုအက်ဥပဒေအရပြုလုပ်သည့် နည်းဥပဒေအရရပ် အရဖြစ်စေ တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုရ။

၃၆။ ။ချင်းဝိသေသတိုင်းအတွင်း ဘိန်းဖြစ်စေ၊ ဆေးခြောက်ဖြစ်စေ၊ ထိုကင်းဖြစ်စေ သွင်းယူခြင်း၊ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ပြုလုပ်ခြင်း၊ လက်ရှိထားခြင်း၊ ရောင်းချခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ထုတ်ဆောင်ခြင်းပြုသူကို ရာဇဝတ်တရားသူကြီးတဦးက ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်သည့်အခါ၊ သုံးနှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ၊ ကြိမ်ဒဏ်သက်သက်ဖြစ်စေ စီရင်နိုင်သည်။

၃၇။ ။ကော်လိတ်တော်အရာရှိ ထုတ်ပေးသည့်လိုင်စင်မရှိဘဲ၊ တဦးတယောက် သောသူအား နိုင်ငံခြားဖြစ် အရက်ကို ရောင်းချသူကို ရာဇဝတ်တရားသူကြီး တဦးက ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်သည့်အခါ၊ သုံးလထိအလုပ်ကြမ်းနှင့်ထောင်ဒဏ်သော်ငှား၊ ငွေဒဏ် သော်ငှား၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးသော်ငှား စီရင်နိုင်သည်။

၃၈။ ။မည်သူမဆို ကော်လိတ်တော်အရာရှိထုတ်ပေးသည့်လိုင်စင်မရှိဘဲ၊ ချင်း ဝိသေသတိုင်းအတွင်းအရက်ပေါင်းတင်ချက်လုပ်လျှင်ဖြစ်စေ၊ ချင်းဝိသေသတိုင်းအတွင်း၌ သော်ငှား၊ ပြင်ပ၌သော်ငှား ဤကိစ္စအလို့ငှါ၊ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်နည်းဥပဒေများကို ကျူး လွန်၍ ချစ်လုပ်သောအရက်ပျိုကိုလက်ရှိထားလျှင်ဖြစ်စေ၊ ထိုသူသည်ရာဇဝတ်တရားသူ ကြီးတဦးက ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင်သည့်အခါ၊ ခြောက်လထိ အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင် ဒဏ်သော်ငှား၊ ငွေဒဏ်သော်ငှား၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးသော်ငှား စီရင်ခြင်းခံရမည်။ သို့ တည်းမဟုတ် ကျေးရွာကောင်စီကဖြစ်စေ၊ တိုက်နယ်ကောင်စီကဖြစ်စေ ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်သည့်အခါ၊ ငွေငါးဆယ်ထက်မပိုသော ငွေဒဏ်သော်ငှား၊ တန်ဘိုးငွေငါးဆယ်ထက် မပိုသောပစ္စည်းဒဏ်သော်ငှား စီရင်ခြင်းခံရမည်။

၃၉။ ။ပြည်ထောင်စု ပြန်မာနိုင်ငံတော်သမ္မတက ဤကိစ္စအလို့ငှါ ထုတ်ပြန်ပြီး ထုတ်ပြန်လက်ထံသောအရပ်ရပ်ဆိုင်ရာ၊ သို့တည်းမဟုတ် အထူးဝိသေသနည်းဥပဒေများနှင့် ဖြစ်စေ၊ အရပ်ရပ်ဆိုင်ရာ၊ သို့တည်းမဟုတ် အထူးဝိသေသအမိန့်များနှင့်ဖြစ်စေ၊ မဆန့်ကျင် စေဘဲ၊ ဝန်ကြီးသည် ချင်းဝိသေသတိုင်းဘ၇၄လုံးတွင်ဖြစ်စေ၊ တစိတ်တဒေသတွင်ဖြစ်စေ၊ တအိမ်လျှင်တနှစ်တွင်ငွေလေးကျပ်ထက်မပိုသောနှုန်းဖြင့် အိမ်ခွန်စည်းကြပ်နိုင်သည်။

၄၀။ ။ဒဏ်ငွေ၊ သို့တည်းမဟုတ် အခွန်ပေးဆောင်ရန်အတွက်ဖြစ်စေ၊ ပစ္စည်း တခုခုကိုပေးရန်အတွက်ဖြစ်စေ၊ အမှုကိစ္စတခုခုကို ဆောင်ရွက်ရန်အတွက်ဖြစ်စေ ချမှတ် သောအမိန့်ကို—

- (၁) တရားမကျင့်ထုံးဥပဒေအရ ဝါရန်းကပ်ခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ရောင်း ချခြင်းမှလွတ်ကင်းသည့် ပစ္စည်းမှတပါး၊ အခြားပစ္စည်းတခုခုကိုသိမ်း ယူခြင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ဝါရန်းကပ်ရောင်းချခြင်းဖြင့်သော်ငှား၊
- (၂) အရေးပိုင်၊ သို့တည်းမဟုတ်နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်၏ အမိန့်နှင့်ဟန့်အထိ အလုပ်မဲ့ထောင်ဒဏ်စီရင်ခြင်းဖြင့်သော်ငှားအတည်ပြုနိုင်သည်။

၄၁။ ။(၁) အရာရှိတဦးက ရာဇဝတ်ရုံးတွင်ဖြစ်စေ၊ တရားရုံးတွင်ဖြစ်စေ၊ တရားစီရင်ရာ၌ ချမှတ်သောအမိန့်၊ သို့တည်းမဟုတ် စီရင်ချက်မှတပါး၊ ဤအက်ဥပဒေအရ ချမှတ်သော မည်သည့်အမိန့်ကိုမဆို တိုင်းမင်းကြီးကပြင်ဆင်နိုင်သည်။

(၂) ဤအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁၈ အရ အပ်နှင်းထားသည့်အာဏာများကို နယ်ပိုင် ဝန်ထောက်က သုံးစွဲချမှတ်သောအမိန့်ကို အရေးပိုင်ကပြင်ဆင်နိုင်သည်။

၄၂။ (၁) ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အခါကာလအားလျော်စွာ အတည်ဖြစ်လျက်ရှိသောဥပဒေများကို ချင်းဝိသေသတိုင်းနှင့်သက်ဆိုင်ရာ၌ ထိုဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက သုံးစွဲနိုင်သည့်အာဏာများကို ဝန်ကြီးကသုံးစွဲနိုင်သည်။ သို့သော် ထိုသို့သုံးစွဲရာတွင် နိုင်ငံ့သော်လည်းကောင်း၊ အခွင့်အရေးအာဏာကိုမထိခိုက်အဆန့်ကျင်ရ။

(၂) ချင်းဝိသေသတိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စအလို့ငှါ ဘဏ္ဍာရေးမင်းကြီးနှင့် ယစ်မျိုးမင်းကြီး၏အာဏာများကို ချင်းဝိသေသတိုင်းဆိုင်ရာ တိုင်းမင်းကြီးကသုံးစွဲနိုင်သည်။

၄၃။ ။ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ဤအက်ဥပဒေနှင့်အညီဖြစ်သော နည်းဥပဒေများ ပြုလုပ်နိုင်သည်။ အထူးသဖြင့်အောက်ပါကိစ္စများအတွက် နည်းဥပဒေများပြုလုပ်နိုင်သည်။

(က) ဤအက်ဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်သောအရာရှိများလိုက်နာရမည့်နည်းလမ်းကိုသတ်မှတ်ရန်၊

(ခ) မိမိလိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်သောပုံစံအသုံးပြုခြင်း၊ အစီရင်ခံစာများနှင့် စာရင်းများတင်သွင်းခြင်း၊ မှတ်တမ်းများနှင့် မှတ်ပုံတင်စာအုပ်များထားရှိခြင်း စသည် ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ပြဋ္ဌာန်းချက်များပြုလုပ်ရန်၊ ထို့ပြင်

(ဂ) ယေဘုယျအားဖြင့် ဤအက်ဥပဒေပါကိစ္စများကိုဆောင်ရွက်ရန်။